

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายคือเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรจะต้องเริ่มพัฒนาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด คุณภาพการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามวัยอย่างเหมาะสมจะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาให้ชีวิตเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เด็กวัยทารกเป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานของชีวิต เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางการพัฒนาอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการพัฒนาการรับรู้ การเรียนรู้ ความเข้าใจตนเองและ บุคลิกภาพ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่สมัยรัฐบาลของ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ลงนามแถลงการณ์แห่งโลกที่ว่าด้วยการอยู่รอดของเด็ก การปกป้อง และการพัฒนาเด็ก (World Declaration of Survival and Development of Children) นอกจากนี้ ในรัฐบาลชุดปัจจุบันได้เน้นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรีเป็นอย่างมากประกอบกับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญกับการเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา (Human Center) โดยจะต้องได้รับการพัฒนาแบบครบวงจร ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อม ดังนั้นเด็กจึงได้รับความสำคัญมากขึ้น (นรา นาควัฒนากุล, 2539) การเฝ้าระวังต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ให้ความสำคัญโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยจะต้องได้รับการพัฒนาแบบครบวงจรและต้องเริ่มตั้งแต่เด็กขณะที่อยู่ในครรภ์มารดา โดยให้ความสำคัญกับการอนามัยต่าง ๆ ของแม่และเด็ก (จำรูญ มีชนอน , 2539)

ทิสนา แชมมณีและคณะ (2536) กล่าวว่าการศึกษาที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระยะต้นของชีวิต วิทยาการสมัยใหม่รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิจัยจำนวนมากได้ให้ผลยืนยันตรงกันว่า เด็กช่วงอายุ 0-6 ปี เป็นช่วงสำคัญ

ของการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ที่มีประโยชน์ให้กับเด็กอย่างถูกต้องจะมีอิทธิพลมากในการวางรากฐานชีวิตมนุษย์ การที่เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไปนั้น การอบรมเลี้ยงดูถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่ควรจะเป็น

เด็กวัยทารกเป็นวัยที่ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นพิเศษอย่างถูกต้องตามพัฒนาการ โดยธรรมชาติเด็กวัยทารกจะมีขั้นตอนการพัฒนาตัวเองอยู่แล้ว หากเด็กทารกได้รับการเร้าหรือกระตุ้นอย่างถูกวิธีในแต่ละขั้นของพัฒนาการ ได้รับโอกาสและที่เลี้ยงความเข้าใจถึงขั้นพัฒนาการรวมทั้งส่งเสริมได้อย่างถูกวิธีก็จะทำให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนได้ดีกว่าปกติ (สอางค์ มะลิกุล, 2535) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของมาซารู อิบุกะ (2514) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของการเจริญเติบโต ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย และได้รับวิธีอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ถูกที่ควร จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ

จะเห็นได้ว่าเด็กวัยทารกเป็นวัยที่มีความสำคัญยิ่งที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้เลี้ยงดูในด้านต่าง ๆ คือ บิดามารดา ตลอดจนครูและผู้เลี้ยงดูเด็กซึ่งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก อันได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการความรักและความอบอุ่น

Evans and Myers (1995) กล่าวว่าในระยะ 2 ปีแรกของชีวิตเป็นภาวะวิกฤติของโครงสร้างสมองในการที่จะพัฒนา ซึ่งมีผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กถ้าสมองได้รับการพัฒนาดี การเรียนรู้ก็จะเพิ่มมากขึ้นและโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการดำเนินชีวิตในอนาคตก็จะลดลง ดังนั้นจะต้องมีการเตรียมโปรแกรมที่เหมาะสมให้เด็กได้รับสารอาหารและการกระตุ้นความรู้สึกของเด็ก เพื่อสนับสนุนเป็นโครงสร้างและการจัดการของสมอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (อ้างถึงใน อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Piaget ได้ศึกษาระดับเขาว์ปัญญาของเด็กวัยทารก -2 ปี จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายในขั้น (Sensorimotor) โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็น 6 ขั้นย่อย ดังต่อไปนี้

1. Reflexive (0-1เดือน) เป็นวัยที่เด็กทารกใช้พฤติกรรมรีเฟล็กซ์โดยใช้ประสาทอัตโนมัติที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น การดูดนมแม่ พฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อสนองตอบต่อสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ

2. Primary Circular Reactions (1-3 เดือน) วัยนี้ทารกมักจะแสดงพฤติกรรมง่าย ๆ และทำซ้ำ ๆ กันโดยไม่เบื่อ เช่น กำมือเข้าและเปิดออกซ้ำ ๆ เป็นพฤติกรรมที่ปราศจากจุดมุ่งหมาย ความสนใจของเด็กจะอยู่ที่ความเคลื่อนไหว แต่ไม่ใช้ผลของความเคลื่อนไหว

3. Secondary Circular Reactions (4-6 เดือน) เป็นขั้นแรกที่เด็กวัยทารกแสดงพฤติกรรมโดยมีความตั้งใจหรือมีจุดมุ่งหมาย เด็กทารกในขั้นนี้จะเริ่มทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เพราะความสนใจผลของพฤติกรรมนั้น เช่น เด็กจะกระตุกเท้าเพื่อจะให้ตุ๊กตาที่แขวนในเปลสั่นหรือเคลื่อนไหว หรือจะเล่นเครื่องเล่นเพราะสนใจเสียงที่เกิดจากการสั่น ในขั้นนี้เด็กทำพฤติกรรมซ้ำโดยมีความมุ่งหมายที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเขาเอง

4. Coordination of Secondary Reactions (7-10 เดือน) ในขั้นนี้เด็กทารกเริ่มเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ เด็กทารกจะเริ่มรู้จักใช้พฤติกรรมในอดีตที่ผ่านมาช่วยแก้ปัญหา เด็กวัยนี้จะสามารถหาของเล่นที่ซ่อนไว้ได้และเริ่มจะรับรู้ว่าเป็นอิสระ นอกจากนี้เด็กสามารถที่จะแยกสิ่งที่ตน "ต้องการ" และ "ไม่ต้องการ" และสามารถที่จะเลียนแบบหรือเลียนการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น พฤติกรรมในขั้นนี้จะเป็มือที่จะใช้ช่วยแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนอยากได้

5. Tertiary Circular Reactions (11-18 เดือน) ในขั้นนี้เด็กเริ่มทดลองพฤติกรรมแบบถูกผิด (Trial and Error) เด็กทารกมีความสนใจในผลของพฤติกรรมใหม่ๆ มักจะทดลองทำดูหลายๆแบบ และสนใจผลที่เกิดขึ้น พฤติกรรมของเด็กเป็นการทดลองสิ่งแวดล้อม ไม่แต่เพียงเพื่อจะดูว่าอะไรจะเกิดขึ้น แต่มีความมุ่งหมายและการริเริ่มแสดงพฤติกรรม

6. Beginning of Thought (18เดือน-2 ปี) พัฒนาการเขาวงกตปัญญาระดับนี้เป็นระดับสุดท้ายของขั้น Sensorimotor เด็กในวัยนี้เริ่มมีความสามารถที่จะประดิษฐ์วิธีใหม่ ๆ โดยใช้ความคิดในการแก้ปัญหา เด็กเริ่มเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งและเริ่มเรียนรู้ที่จะคิดแก้ปัญหาได้ ในขั้นนี้ถ้าเด็กพบปัญหาใหม่ ๆ ที่ตนประสบเด็กยังไม่มีวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหา

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่า เด็กวัยทารกเป็นวัยที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ ช่วยตอบสนองความต้องการอย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จึงต้องพึ่งพาผู้เลี้ยงดูในด้านต่างๆ โดยเฉพาะผู้เลี้ยงดูที่สำคัญคือบิดาและมารดา หัวใจสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงอยู่ที่การดูแลให้เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างสมวัย และมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่ควรจะเป็น ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ที่เป็นความต้องการในการดำรงชีวิตและความต้องการความรักความอบอุ่น พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูจากทางบ้านเป็นสำคัญ

ปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก บทบาทของสตรีนอกจากจะเป็นแม่บ้านแล้วจะต้องออกมาทำงานนอกบ้านด้วย ทำให้มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อยลงจึงจำเป็นต้องพึ่งพาสถานรับเลี้ยงเด็กมากขึ้น ดังนั้นผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กจึงทำหน้าที่เปรียบเสมือนแม่ของเด็ก เป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีการเจริญเติบโตด้วยพัฒนาการที่สมวัยและมีสุขภาพที่ดี ดูแลด้านโภชนาการ ดูแลให้เด็กได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นให้ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เชิดชู อริยศรีวัฒนา (2534) กล่าวว่า พี่เลี้ยงเด็กคือผู้ที่ทำหน้าที่แทนพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก จึงถือเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กที่สุดคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยระหว่างแรกเกิดถึง 5 ปี อันเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตที่ต้องได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพราะเด็กไม่สามารถดูแลช่วยเหลือหรือปกป้องคุ้มครองตนเองได้ พี่เลี้ยงควรมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ตระหนักถึงความสำคัญและเป้าหมายในการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการตามวัยและความสามารถตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กเหล่านี้ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กวัยทารก

Honig (1981) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของการฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็กวัยทารกด้วยการฝึกอบรม ควรเป็นการเตรียมให้คำแนะนำส่งเสริมแก่ผู้ให้การเลี้ยงดูวัยทารกด้วยการให้ความรู้ที่สำคัญคือ

1. ทฤษฎีพัฒนาการของนักจิตวิทยาที่สำคัญ เช่น Erikson และ Piaget ฯลฯ
2. แนวทางในการฝึกและพัฒนาเด็กที่ต้องมีประสบการณ์หรือความรู้จากงานวิจัย เช่น ความปลอดภัย การดูแลสุขภาพของเด็กวัยทารกการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะการสังเกตเด็ก
3. การส่งเสริมด้านทักษะการอยู่ร่วมกันกับเด็ก และวิธีการส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองกับพี่เลี้ยงเด็ก

นอกจากนี้ Lally (1973) ได้กล่าวถึงเทคนิคการฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็กคือ การให้ความรู้ การอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่เขาได้รับความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างเสรีและถามคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์การทำงานการได้รับความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก จากนั้นมีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ถึงปัญหาเทคนิควิธีการของแต่ละคน การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติจากประสบการณ์จริง ร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองกับพี่เลี้ยงเด็ก

Farber (1993) ได้ศึกษาถึงความต้องการพื้นฐานของโปรแกรมการฝึกอบรมที่รับรู้ได้โดยพี่เลี้ยงเด็ก ผู้สร้างโปรแกรมการฝึกอบรมและผู้ปกครองพบว่าสิ่งที่น่าพึงพอใจและได้รับความสนใจเป็นพิเศษของการฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็กวัยทารก ได้แก่ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและพี่เลี้ยงเด็กในการ

ร่วมกันทำหน้าที่ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้ปกครองเด็กมองผู้ดูแลเด็กเป็นเสมือนผู้ให้คำแนะนำ และเอาใจใส่ดูแลเด็ก มีความพึงพอใจต่อการอบรมเลี้ยงดู การตอบสนองต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งมีค่า และเป็นการยอมรับวัฒนธรรมที่สำคัญและปรากฏให้เห็นว่าเป็นความต้องการพื้นฐานที่สนับสนุน โปรแกรมการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาโปรแกรมการฝึกอบรมที่เลี้ยงเด็กจากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทย เช่น กรมประชาสงเคราะห์ร่วมกับโรงเรียนเอกชน โรงพยาบาลเด็ก กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข พบว่าลักษณะโปรแกรมการฝึกอบรมที่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่เป็นการอบรมที่เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3-6 ปี ซึ่งใช้เวลาฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาเพียงสั้นๆ และมีจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม เพื่อเป็นการปฐมนิเทศให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเท่านั้น เช่นเรื่องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โรคเกี่ยวกับเด็ก โภชนาการสำหรับเด็ก อุบัติเหตุและการป้องกัน เพลงนิทานสำหรับเด็ก การเล่นและของเล่นเด็ก การเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็กและความต้องการของเด็กในแต่ละช่วงวัยควรมีมากกว่าการดูแลสุขภาพอนามัยเพียงอย่างเดียว จึงควรสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็กและที่เลี้ยงเด็กถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, ม.ป.ป.)

ลัดดา อ่อนลมุล (2539) กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้มีคุณภาพ และมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งคือ การฝึกอบรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานต่างๆ ให้มีศักยภาพ มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว การฝึกอบรมจึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการทำงาน ความสามารถและประสบการณ์เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่าการฝึกอบรมเป็นโปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีประสบการณ์ทางการศึกษาอันเป็นทางที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับงานใหม่ได้ ส่วนผู้ที่ทำงานแล้ว การฝึกอบรม จะช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ ทศนคติ และมีความสามารถเพิ่มขึ้น

สถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กที่จัดขึ้นเป็นสวัสดิการให้แก่บุตรหลานของข้าราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผู้ที่มีสนใจ ซึ่งอยู่ในความดูแลของ สโมสรอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบันสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาการจัดบริการให้การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยทารก โดยเน้นถึงคุณภาพของการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละช่วง ทั้งในด้านการเลี้ยงดูตามกิจวัตรประจำวัน การจัดสภาพแวดล้อมที่

เหมาะสมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักการมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเป็นแหล่งทดลองสาธิตให้กับนิสิตคณะครุศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปัจจุบันยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยทารกในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติตามหลักการน้อยมาก อีกทั้งระดับการศึกษาของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กก็ส่งผลทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเด็กแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้จบทางด้านการศึกษาปฐมวัยมาโดยตรงและไม่มีประสบการณ์มาก่อนเลยมีเพียงบางคนที่มีความรู้ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กจากการฝึกอบรมมาบ้าง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารบ้านเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีนโยบายให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กเป็นอย่างมาก และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ จากการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้วยวิธีต่างๆ การฝึกอบรม และการศึกษาดูงานจากสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะที่ผู้วิจัยได้เคยฝึกประสบการณ์ในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยทารกจากบ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งจากการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารตำราเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้นให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กให้ดียิ่งขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มตั้งแต่แรกเกิด-18 เดือน ในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยในเรื่องการฝึกอบรมพบว่า วิธีการฝึกอบรมที่ใช้ได้ผลดี คือการผสมผสานเทคนิคการสอนหลายวิธี วิธีการฝึกอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง เช่น การอภิปรายกลุ่ม การใช้กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมุติ การแสดง

ละคร การใช้เกม และการสร้างสถานการณ์จำลอง โดยแต่ละวิธีจะมีข้อเด่นและข้อจำกัดแตกต่างกัน (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, 2535) สอดคล้องกับแนวคิดของยุพดี มานะภักดี (2534) ที่กล่าวว่า การจัด การฝึกอบรมบุคลากรนั้น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการนำไปสู่เป้าหมายของการอบรม คือการเลือกใช้วิธีการฝึกอบรมได้ถูกต้องเหมาะสมลักษณะของงาน ความชำนาญหรือทักษะของ วิทยากร เพราะวิธีการฝึกอบรมจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามที่ต้องการได้แต่วิธีการฝึกอบรมแต่ละวิธีย่อมให้ผลที่ต่างกัน

นอกจากนี้ Glainsky (1995) ได้ศึกษาโปรแกรมการฝึกอบรม เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน สถานเลี้ยงเด็ก เพื่อสำรวจประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกอบรม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า

1. หลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานกับเด็กตามวิธีการ ที่ได้รับการสาธิตและการทดลอง
2. หลังการฝึกอบรม ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กได้อุทิศตนให้กับงาน และแสวงหาการฝึกอบรม เพิ่มเติม
3. หลังการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

Pascal (1995) รายงานการอภิปรายการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมว่า แนวโน้มของการ สร้างระบบการพัฒนาวิชาชีพ และการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบอาชีพในการทำงานกับเด็กก่อนวัย เรียนในประเทศอังกฤษ ในประเด็นความต้องการบรรลุผลสำเร็จและประสิทธิภาพของโปรแกรมการ ฝึกอบรม พบว่านโยบายที่จะนำไปสู่การยกระดับการฝึกอบรมและความต้องการเพิ่มโอกาสในการเข้า ฝึกอบรมของผู้ที่ทำงานกับเด็ก เพื่อเป็นมาตรฐานของโปรแกรมฝึกอบรมและเพื่อเพิ่มคุณภาพวิชาชีพ

Kinney (1988) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กวัยทารก และวัยเตาะแตะ พบว่ามีผลต่อระดับความพึงพอใจในวิชาชีพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพของผู้ให้ การเลี้ยงดูเด็กและการฝึกอบรม ส่งผลถึงความพึงพอใจในวิชาชีพต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารก และวัยเตาะแตะเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก ผู้วิจัยได้ตั้ง สมมติฐานของการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถาน การณ์จริงเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก ครั้งนี้ว่า

1. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กมีคะแนนความรู้ความเข้าใจสูงกว่า ก่อน อบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กมากกว่าร้อยละ 80 มีทักษะการปฏิบัติ งานอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกสูงกว่าก่อนอบรม

3. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กมากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจมากต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ คือโปรแกรมการฝึกอบรม

1.2 ตัวแปรตาม คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก 2 ด้าน คือด้านความรู้และด้านทักษะ

2. โปรแกรมการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรม

2.2 การทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรม

2.3 การปรับปรุงและการนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรม

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กวัยทารกที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542

4. ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองโปรแกรมฯ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ช่วงเวลา 12.00 - 13.30 วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทดลอง 60 ชั่วโมง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ประชากรเป็นบุคลากรผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงถือว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับเด็กพอสมควร

2. การฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กมุ่งส่งเสริมความรู้และทักษะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การนำความคิดเกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรมมาสร้างเป็นวิธีการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารก ประกอบด้วย การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรม การทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรม และการปรับปรุงเพื่อนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรม

เด็กวัยทารก หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 18 เดือน

เด็กวัยทารกเป็นกลุ่ม หมายถึง กลุ่มเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิด – 18 เดือนที่เข้ารับบริการ
ในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกในสถานรับ
เลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้การฝึกอบรม หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัย
ทารก ทำหน้าที่ให้ความรู้ คำปรึกษา ให้คำชี้แจง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตาม
โปรแกรมการฝึกอบรมนี้ ทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปด้วยความราบรื่น และประสบผลสำเร็จตาม
จุดประสงค์ที่ตั้งไว้

วิธีการฝึกอบรม หมายถึง เทคนิควิธีการต่างๆ ที่เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้และ
ทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ได้มากขึ้นในเวลาที่กำหนด เน้นการ
ฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการอบรมลงมือปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง (on-the-job-training)

การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง (on-the-job-training) หมายถึง การฝึกอบรมภาย
หลังจากที่บุคลากรได้เข้ามาปฏิบัติงานในสถานเลี้ยงรับเด็กแล้ว เป็นการฝึกอบรมบุคลากรประจำการ
หรือการฝึกอบรมภายใน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก

โปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง
เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย หมายถึง การดำเนินงานด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กมีความรู้และทักษะ
ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย แนวคิด หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์
เป้าหมายของโปรแกรม วิธีดำเนินการ สื่อที่ใช้ประกอบ และการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1. การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง
เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีขั้น
ตอนดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1.1 ศึกษาทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
ฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่ม

1.1.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กของหน่วย
งานต่าง ๆ เช่น กรมประชาสงเคราะห์และมูลนิธิโรงพยาบาลเด็ก

1.1.3 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการพัฒนาการฝึกอบรม

1.1.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน

1.1.5 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถาม

1.1.6 รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่ได้ศึกษามาพัฒนาเป็นกรอบความคิดเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1.2 การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมฯ

1.2.1 สร้างโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยนำกรอบความคิดที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นโครงสร้างและกรอบเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอบรมประกอบด้วยแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล

1.2.2 สร้างแผนเตรียมการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจากการวิเคราะห์โปรแกรมการฝึกอบรม

1.2.3 สร้างขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจำนวน 32 แผน ในแต่ละแผนประกอบด้วยหัวข้อ จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์ และเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.4 นำแผนเตรียมการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและทำการแก้ไขและปรับปรุง จากนั้นทำการทดลองโปรแกรมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรในการวิจัย (try out) เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงกับการวิจัย นำมาแก้ไขปรับปรุงและทำการทดลองซ้ำอีกครั้งเพื่อความแน่ใจก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 2. การทดลองใช้โปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ระยะมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม

2.1.1 คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กที่ปฏิบัติงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็กจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542 จำนวน 14 คน

2.) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กกลุ่มวัยก่อนอนุบาลทั้งหมดในปี 2542 จำนวน 10 คน เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กกลุ่มวัยก่อนอนุบาลทั้งหมด เนื่องจากเป็นบุคลากรที่จะต้องทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กกลุ่มวัยทารก และปฏิบัติงานโดยไม่เคยได้รับการศึกษา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มมาก่อน

2.2 ระยะทดลองใช้โปรแกรมฯ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.2.1 ก่อนการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ใช้เวลา 1 สัปดาห์

1.) ผู้วิจัยประชุมชี้แจงโปรแกรมฝึกอบรมแก่ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก และผู้ปกครองที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมการฝึกอบรม

2.) ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มก่อนการทดลอง

2.2.2 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม - 3 ธันวาคม 2542 รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยแบ่งเนื้อหาของการอบรมในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้

วันที่ 1-4 ให้ความรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติงานแก่ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการสาธิต การใช้สื่ออุปกรณ์ การฝึกปฏิบัติจริง ให้คำแนะนำ

วันที่ 5 ให้ความรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติงาน โดยการสาธิต อภิปราย แสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง

2.3 ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ มีขั้นตอนดำเนินการสรุปได้ดังนี้

2.3.1 ผู้เข้ารับการอบรมทดลองปฏิบัติจริงกับเด็กวัยทารกใช้เวลา 3 วัน ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กได้ทำกิจกรรมอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกตามความรู้และทักษะที่ได้รับการฝึกอบรม

2.3.2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.3 ขอความร่วมมือผู้ปกครองที่เข้าร่วมในโปรแกรมการฝึกอบรมประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม นำผลการทดลองฝึกปฏิบัติมาสรุป อภิปราย และเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.4.1 เปรียบเทียบผลการสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มก่อนและหลังการฝึกอบรม วิเคราะห์จากผลการเปรียบเทียบโดยใช้ค่า t-test

2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย

2.4.3 ประเมินผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย

2.4.4 ประเมินผลจากข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจ และความคิดเห็นของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กและผู้ปกครองที่มีต่อความร่วมมือในโปรแกรมการฝึกอบรมโดยใช้การคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เชลี่ยความสัมพันธ์กับความหมาย

ขั้นที่ 3. การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กโดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีลำดับขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กหลังการใช้โปรแกรมฯ ผลการวิเคราะห์การสำรวจพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารก ผลการวิเคราะห์การประเมินตนเองของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

3.2 ปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นที่วิเคราะห์และนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก โดยการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงในสถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมการฝึกอบรมผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกเป็นกลุ่มเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เด็กวัยทารกมีการเจริญเติบโตและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นแนวทางในการนำไปศึกษาและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กให้เป็นระดับวิชาชีพและมีประสิทธิภาพ
3. เป็นเครื่องมือให้กับหน่วยงาน หรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลควบคุมภาพการจัดการสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน และประเมินผลผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก